

NOTAT

Direkte 29631420

Til: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Journal-nr.: 24020538

Dato: 17-04-2024

Udtalelse fra regionsrådet i forbindelse med ministeriets redegørelse til Statsrevisorerne vedr. beretning nr. 10/2023 om overholdelse af udredningsretten for børn og unge i psykiatrien

Indledning

Regionsrådet i Region Hovedstaden er af Indenrigs- og Sundhedsministeriet blevet anmodet om at afgive en udtalelse til brug for ministerens redegørelse til Statsrevisorerne om Rigsrevisionens beretning nr. 10/2023 om overholdelse af udredningsretten for børn og unge i psykiatrien.

Region Hovedstadens udtalelse redegør for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisionernes bemærkninger har givet anledning til.

Statsrevisorernes bemærkninger

Statsrevisorerne kritiserer skarpt, at regionerne ikke har sikret, at børn og unge i psykiatrien bliver udredt og får information om deres rettigheder i overensstemmelse med loven. Statsrevisorerne finder det kritisabelt, at børn og unges udredningsforløb i 2022 i gennemsnit var næsten 4 gange længere end de lovpligtige 30 dage.

Statsrevisorerne påtaler skarpt, at Indenrigs- og Sundhedsministeriets nationale overvågning af regionernes overholdelse af udredningsretten ikke er retvisende. Statsrevisorerne kritiserede allerede dette forhold i 2018 i beretning nr. 3/2018 om udredningsretten. Statsrevisorerne kan nu konstatere, at regionernes registreringspraksis på flere punkter fortsat hverken er ensartet eller korrekt. Derved får ministeriet fortsat et fejlagtigt positivt billede af den faktiske grad af overholdelse af udredningsretten.

Region Hovedstadens udtalelse

Region Hovedstaden skal indledningsvis bemærke, at regionen anerkender Rigsrevisionens kritik af, at det i for mange forløb i børne- og ungdomspsykiatrien ikke har været muligt at overholde udredningsfristen på 30 dage.

Stigning i antal henvisninger til børne- og ungdomspsykiatrien

Der har været en stor stigning i antallet af henvisninger til børne- og ungdomspsykiatrien i Region Hovedstaden siden 2014. Regionen har med budgetaftaler gennem årene afsat midler til at øge kapaciteten i børne- og ungdomspsykiatrien.

Antallet af henvisninger var i 2023 på 6.366, hvilket er over dobbelt så stort som i 2014, hvor kun 3.076 personer blev henvist. I 2020 var der desuden 10.800 ambulante patientforløb, men det tal var i 2023 steget til 14.800 ambulante patientforløb (en stigning på 4.000 over meget få år). Til at imødekomme den stigende efterspørgsel har Region Hovedstaden udvidet den ambulante kapacitet. Det er dog stadig udfordrende at følge med efterspørgslen, hvilket har medført udfordringer i forhold til at overholde udrednings- og behandlingsretten.

Registreringspraksis

Region Hovedstaden anerkender Rigsrevisionens kritik af, at regionen har haft en forkert registreringspraksis for, hvornår patienterne i børne- og ungdomspsykiatrien er færdigudredte. Den største ændring for patienterne er, at de nu bliver oplyst om deres ret til udvidet frit sygehusvalg. De færreste patienter vil dog aktuelt kunne forkorte deres ventetid ved at benytte et andet hospital, da ventetiden på privathospitalerne fortsat er længere end i Region Hovedstadens Psykiatri.

På baggrund af Rigsrevisionens undersøgelse af retten til hurtig udredning fra 2018, hvor der blev udtalt kritik til regionerne ift. overholdelse af udredningsretten og for uensartet registreringspraksis, blev der igangsat et tværregionalt arbejde for at ensrette registreringspraksis regionerne imellem. I forlængelse heraf blev det besluttet, at Region Hovedstaden skulle følge samme registreringspraksis, som de øvrige regioner, og Region Hovedstaden implementerede den fællesregionale registreringspraksis pr. 1. juni 2019. Denne fællesregionale registreringspraksis rummede dog mulighed for skøn og fortolkning.

Der er i regi af Danske Regioner over sommeren 2023 blevet udarbejdet en ny tværregional vejledning og en underbyggende eksempelsamling til psykiatrien, som understøtter korrekt registrering af udredningsretten og ensartet registrering på tværs af regionerne. Dette arbejde blev igangsat, da det blev tydeligt for regionerne, at der var behov for en anden registreringspraksis og for større ensartethed.

Region Hovedstaden registrerer efter den nye tværregionale vejledning om registreringspraksis pr. 18. december 2023. Med den nye registreringspraksis vil overholdelsen af udredningsretten falde betydeligt. Region Hovedstaden har naturligvis et særligt fokus på, at børn og unge henvist til børne- og ungdomspsykiatrien udredes og får den nødvendige støtte og behandling hurtigst muligt.

Lovpligtig udredningsplan

Region Hovedstaden har indtil ultimo 2023, hvor registreringspraksis igen blev ændret, registreret for mange patienter, som værende udredt efter første samtale, og af den årsag er der beklageligvis nogle patienter, der ikke har fået en udredningsplan. Dette er der rettet op på med implementeringen af den nye, tværregionale vejledning for registreringspraksis.

I Region Hovedstaden blev mange patienter i børne- og ungdomspsykiatrien frem til den 18. december 2023 vurderet som færdigudredt efter første samtale. For langt størstedelen af patienterne gælder i praksis, at der i udredningen også gives behandling, ligesom der i mange forløb vil være behov for yderligere undersøgelser under behandlingsforløbet for løbende at justere behandlingen afhængig af effekten. Derudover er udredning særligt hos børn og unge vanskelig og tidskrævende, fordi deres hjerner samtidig er under udvikling, og det kan derfor være vanskeligt at nå udredning inden for 30 dage. I børne- og ungdomspsykiatrien vil og skal der være en glidende overgang, hvis der skal sikre et godt forløb af høj klinisk standard.

Region Hovedstaden er derfor meget positiv overfor, at indenrigs- og sundhedsministeren har igangsat et arbejde med at revidere patientrettigheder i børne- og ungdomspsykiatrien, så de bedre understøtter god klinisk praksis, gode forløb for patienterne og deres familier samt sikrer rettigheder, der passer ind i den faktiske virkelighed.

Region Hovedstaden finder det positivt, at der i dette arbejde ses på balancen og samspillet mellem rettighederne til udredning og behandling. Der ses dog fortsat en stigning i antallet af henvisninger til børne- og ungdomspsykiatrierne i Danmark, og det er uvist, om det er realistisk for psykiatrien at kunne leve op til de nuværende regler. Selv med kapacitetsudvidelser så bør der ses på strukturelle ændringer og styrket samarbejde på tværs af sektorerne. Dette lægges der også op til i 10-årsplanen for psykiatri og mental sundhed, der i samspil med indenrigs- og sundhedsministerens igangsatte arbejde, er et vigtigt skridt.

Information om retten til udvidet frit sygehusvalg

Region Hovedstaden anerkender, at der ikke i tilstrækkeligt omfang er blevet informeret om retten til udvidet frit sygehusvalg. Det er taget til efterretning, og

patienterne informeres nu om det udvidede frie sygehusvalg, hvis udretningsretten overskrides ved den nye registreringspraksis (se ovenfor). Regionen skal bemærke, at det for alle forløb i Region Hovedstaden gælder, at der ved indkaldelse vedlægges et informationsbilag, som blandt andet indeholder link til regionens hjemmeside om patientrettigheder og frit sygehusvalg herunder udvidet frit sygehusvalg.

Begrænset kapacitet

Desværre er der begrænset kapacitet på de privathospitaler, som det er muligt at henvise patienter til. Det gælder både for aftalesygehuse, som regionerne har indgået aftale med, og for det privathospital, som Region Hovedstaden har indgået samarbejdsaftale med om ekstra pladser. Så selvom patienterne havde været informeret bedre, vil det være meget få, der reelt kunne have fået udredning og behandling andre steder.

Sidste gang de to private udbydere i Region Hovedstaden havde åbnet for, at patienter kunne benytte sig af udvidet frit sygehusvalg, var i perioden 20. oktober 2022 til 2. januar 2023.

Region Hovedstaden skal også bemærke, at det i *Vejledning om frit sygehusvalg, udvidet frit sygehusvalg, ret til hurtig udredning og information til henviste patienter* (nr. 9988 af 22/09/2016), der var gældende frem til 22. december 2023, står, at retten til udvidet frit sygehusvalg bortfalder, hvis ventetiden på aftalesygehuset overstiger ventetiden i Region Hovedstadens Psykiatri. Region Hovedstaden har i en del forløb derfor ikke informeret patienterne om deres ret til udvidet frit sygehusvalg, da ventetiderne for udredning på aftalesygehuse har været længere end på regionens egne sygehuse eller samarbejdssygehuse. Dette er der rettet op på ved at sikre, at patienter og pårørende får den rette information til rette tid.

Politisk monitorering af overholdelse af udretningsretten

Region Hovedstadens forretningsudvalget bliver månedligt orienteret om status på udretningsretten for børne- og ungdomspsykiatrien. Social og psykiatriudvalget vil fremadrettet ligeledes månedligt blive orienteret om status på udretningsretten for børne- og ungdomspsykiatrien. Udvalget bliver løbende og efter behov orienteret om status på indsatser, der skal understøtte kapacitetstilpasning i børne- og ungdomspsykiatrien.